

Kåfjord kommune

post@kafjord.kommune.no

Tromsø, 26.08.2025

Dette brevet sendes på vegne av Birdlife Troms, Norges Jeger- og Fiskerforbund Troms, Naturvernforbundet Troms, Nordnorsk Botanisk Forening, Framtiden i Våre Hender Nord, og Midt-Troms Naturlag.

Høringsuttalelse, planprogram kommuneplanens arealdel.

Kåfjord kommune

Forum for natur og friluftsliv (FNF) Troms er et samarbeidsnettverk for natur- og friluftslivsorganisasjonene i regionen. Vårt mål er å ivareta natur- og friluftslivsinteressene i Troms fylke ved å styrke og fremme organisasjonenes arbeid, være en møteplass for samarbeid og en arena for kompetansebygging for natur- og friluftslivsorganisasjonene med sitt virke i regionen.

Innspill planprogram og arealstatus

Det er positivt at det er gjort en jobb med å samle kunnskapsgrunnlag, utvikle dokumentet som viser arealstatus (men ikke arealregnskap?). Det er imidlertid utfordrende å sammenligne disse to dokumentene for eksempel på kunnskapsgrunnlag eller mer beskrivende tekst i både planprogram og arealstatus- noen steder er det også overlapp. Det er også vanskelig å forstå hvor det er reelle planer om utbygging eller arealavsetninger og der det er beskrivelse av mulige utfordringer. For eksempel er dette av stor betydning for interesser innen natur og friluftsliv i møte med planer om vindkraft og hyttefelt som et eksempel.

Satsningsområder- forankret i kommuneplanens samfunnsdel

*«**Mangfold og tradisjon** Kulturen skal være tilgjengelig for alle –innbyggere og tilflyttere – og bidra til at flere velger å bo og bli i Kåfjord. Vi skal styrke vårt kulturelle mangfold gjennom en inkluderende satsing på samisk og kvensk kultur, med særlig vekt på det sjøsamiske. Som forvaltningsområde for samiske språk skal kommunen legge til rette for at språk og kultur bevarer og utvikles for kommende generasjoner. Den samiske, kvenske og norske arven er grunnlaget for kommunens identitet og tiltrekningskraft. Gjennom satsing på kultur, frivillighet, **folkehelse** og næringsliv skal kommunen skape møteplasser og aktiviteter for alle aldersgrupper. Fellesskap, deltakelse og trivsel skal være i fokus. Kommunen vil gjøre det enkelt å gå fra idé til handling».*

«Drivkraft Kåfjord satser på en bærekraftig framtid og jobber for å styre reiselivet, skape arbeidsplasser og øke bolysten. Gjennom tilrettelegging for lokale næringsaktører ønsker kommunen å skape vekst, verdiskaping og et attraktivt lokalsamfunn. Reiselivet løftes fram som en viktig næring, med mål om å utvikle et bredere tilbud **samtidig som natur, kultur og lokalsamfunn ivaretas**. Samspill mellom næringer er viktig, og kommunen ser spesielt potensiale i kreative næringer og digitale virksomheter. Kultur, kunst og håndverk er verdifulle bidragsytere til lokal økonomi og identitet. Gjennom strategisk samarbeid, god planlegging og støtte til både tradisjonelle og nye næringer skal Kåfjord være et sted der folk trives, bosetter seg og skaper. **Primærnæringene skal videreutvikles med vekt på bærekraft, matberedskap og klimatilpasning.»**

«Et hjem for alle Vi jobber for stedsutvikling og bolyst i hele kommunen. Kåfjord skal tilby et variert boligtilbud som møter innbyggernes ulike behov gjennom hele livet – fra førstegangsetablerere til eldre som ønsker en enklere hverdag. Det skal være mulig å bo sentralt i landlige omgivelser. Vi ønsker at alle skal ha mulighet til å finne bolig, og kunne etablere seg her. Myk mobilitet og nærhet til service og tjenester er viktige hensyn som skal bli ivaretatt. Boligmarkedet skal være inkluderende og tilgjengelig, der alle finner sin plass og føler seg hjemme i Kåfjord. Samhold og samarbeid Samhold og samarbeid er selve drivkraften for utvikling. Regionale samarbeid og samordning av tjenester vil styrke infrastrukturen. Vi skal samarbeide bedre internt og eksternt. Kåfjord skal fremme og styrke lokalsamfunnene. Frivilligheten er viktig for samhold, trivsel og tilhørighet. **Vi er stolte av naturen, kulturen, og aktivitetstilbudene vi har.»**

- Vi har uthevet særlig viktige elementer for natur og friluftslivsinteressene.

Innspill: Arealstrategi for KPA

«Naturen er viktig i kommunen, og skal ivaretas. Vi skal sikre områder for fremtidige generasjoner og for næringer som er særlig avhengige av naturen. Landbruk -og primærnæringsinteresser skal stå sterkt i Kåfjord.» (Planprogrammet s. 8).

FNF Troms støtter dette utgangspunktet for arealstrategien i den videre KPA-prosessen og det er nevnt en rekke gode tiltak for naturverdiene kommunen har ansvar for. Og i tillegg vil vi særlig kommentere følgende:

1) Jobbe for å oppfylle FNs naturavtale • Vurdere områder som er aktuelle for vern

FNF Troms støtter helhjertet at Kåfjord kommune utreder områder for vern da kommunen pr. i dag ikke har dette. I tillegg er det svært godt kjent at blant annet Kåfjordvidda har svært store naturverdier- blant annet botaniske og innen fugleliv/dyreliv. Dette er verdier som også er intakte i området som er berørt av vannkraftutbyggingen. Vi har tidligere spilt inn om disse verdiene i forbindelse med behandling av vindkraftsakene i kommunen. ¹

FNF Troms er også kjent med at det er en rekke frivillige kartleggere fra ulike organisasjoner og enkeltpersoner som er aktive i kommunen- og særlig i fjellområdene- som vi gjerne tipser om dersom disse ikke er kjent for kommunen fra før. Nordnorsk botanisk forening, floravokterne i Nord-Troms og Midt-Troms Naturlag er organisasjoner som har kartlagt i kommunen over tid.

¹ Se blant annet her: https://fnf-nett.no/troms/wp-content/uploads/sites/19/2023/06/Innspill-behandling-av-vindkraft-kommunestyret-15-jun_Kafjord-kommune.pdf

Landskapsverdiene er heller ikke ubetydelige, og *Norsk Lavforening* skrev dette da de inviterte sine medlemmer på tur:

«Velkommen til Kåfjord i Nord-Troms, og en av de botanisk rikeste og landskapsmessig mest spektakulære kommunene i Nord-Norge!»
<https://lavforening.botaniskforening.no/kalender/lavekskursjon-til-kafjord/>

- 2) Ikke bygge ut vindkraft i urørt natur • Ikke åpne for utbygging av vindkraft i urørt natur – natur som fremstår som urørt av mennesket, eller ikke ligger i umiddelbar tilknytning til bebyggelse, infrastruktur og større naturinngrep • Sikre sammenhengende urørte naturarealer – ses også i sammenheng med nabokommuner**

FNF Troms har tidligere gitt innspill til kommunen angående vårt syn på vindkraftplanene i kommunen (2022-2023). Vi mener fortsatt at naturverdiene sammen med kultur og eksisterende næringer ikke gir rom for industri uten å ødelegge svært verdifull natur. Det er derfor gledelig å se at kommunen gir uttrykk for at de er bevisst denne problemstillingen og hensynet til for eksempel Storfjord og Nordreisa kommune som også forvalter en helt unik natur. Vi vil likevel henstille til å være bevisst at det ikke «bare» er urørt natur som kan ha intakt natur av stor verdi- det ser vi blant annet på Kåfjordfjellet der det er kartlagt verdifull natur i området rundt demningen og i områder med for eksempel kraftlinjer. **Vi mener derfor at det er intakt natur som gir et mer korrekt bilde av hva som er verdt å ta vare på.**

Innspill Målkonflikter

Økonomisk vekst og nyetableringer	Bærekraftsmål og FNs naturavtale	Det kan være utfordrende å utvikle næringsliv og ny infrastruktur uten at det går på bekostning av natur og klima.
-----------------------------------	----------------------------------	--

FNF Troms mener det mange gode beskrivelser av målkonflikter og viktig å være seg disse bevisst for å diskutere gode løsninger- særlig i en kommune med store natur- og kulturverdier samt viktige primærnæringer. Vi vil særlig trekke frem økonomisk vekst, naturavtalen og nytt næringsliv og vise til interessant arbeidet i Naturpanelet og forskning i Norge som kan gi gode rammer for videre diskusjon og løsninger:

Å verdsette naturen riktig er viktig for å løse naturkrisen

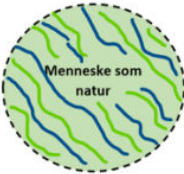
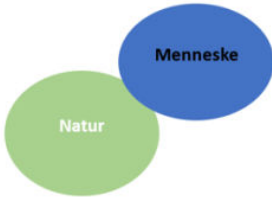
I 2022 kom det en viktig rapport fra Naturpanelet som viste til at vi trenger å verdsette naturen på en annen måte enn i dag skal vi løse natur (og klima) krisen.

Sammendrag av de viktige funnene er tilgjengelige [HER](#). Et av de viktigste funnene er beskrevet som følger:

Til tross for det store mangfoldet av verdier vi får fra naturen, inkluderer de fleste beslutningsprosesser kun et smalt sett med verdier. Det går på bekostning av både naturen,

samfunnet og framtidige generasjoner. Beslutningsprosessene ignorerer ofte verdier for urfolk og lokalsamfunn.

I den samme rapporten: <https://kommunikasjon.ntb.no/pressemelding/17937431/ny-rapport-om-verdisetting-av-natur?publisherId=17847187> kommer det også frem at det er ulike bærekraftsbaner som kan vise vei til en mer bærekraftig fremtid og bevissthet rundt hvordan disse ser ut kan være positivt i planlegging. **Grønn vekst er en av banene, men det er også identifisert tre andre som passer godt med Kåfjord sine identifiserte verdier, satsninger og styrker.**

Grøn vekst / grøn økonomi	Vekstfri utvikling	Økokulturelt forvalterskap	Naturvern
✓ Problemet er mangel på "grøne" investeringar ✓ Ein kan fråkopla vekst og miljøødeleggingar m.a. gjennom teknologisk utvikling ✓ Satsing på grøn industri og digitalisering i distriktsområde ✓ Søkelys på nytte og effektivitet	✓ Problemet er veksten som driv auka forbruk og miljøødeleggingar ✓ Ignorere eller forlate BNP som eit mål på samfunnsmessig framgang ✓ Tilstrekkelegheit, småskala produksjon og forbruk ✓ Søkelys på omsorg, samspel og mangfaldige verdier	✓ Strukturelle ubalansar i maktforhold er hovudproblem ✓ Søkelys på lokale rettigheter og tradisjonskunnskap om natur og økosystem ✓ Reform av jordbruk og matproduksjon ✓ Relasjonelle verdier	✓ Menneskeleg forstyrning av natur er den viktigaste bærekraftstrusselen ✓ Ynskje om store, samanhengande verneområde ✓ Tenestebasert økonomi med mindre ødeleggende bruk av natur ✓ Økosentrisme og ibuande verdier
			

Modellen over ulike bærekraftsbaner identifisert av Naturpanelet er laget av forsker Elisabeth Veivåg Helseth, presentasjon og opptak av henne på dette temaet er tilgjengelig [HER](#).

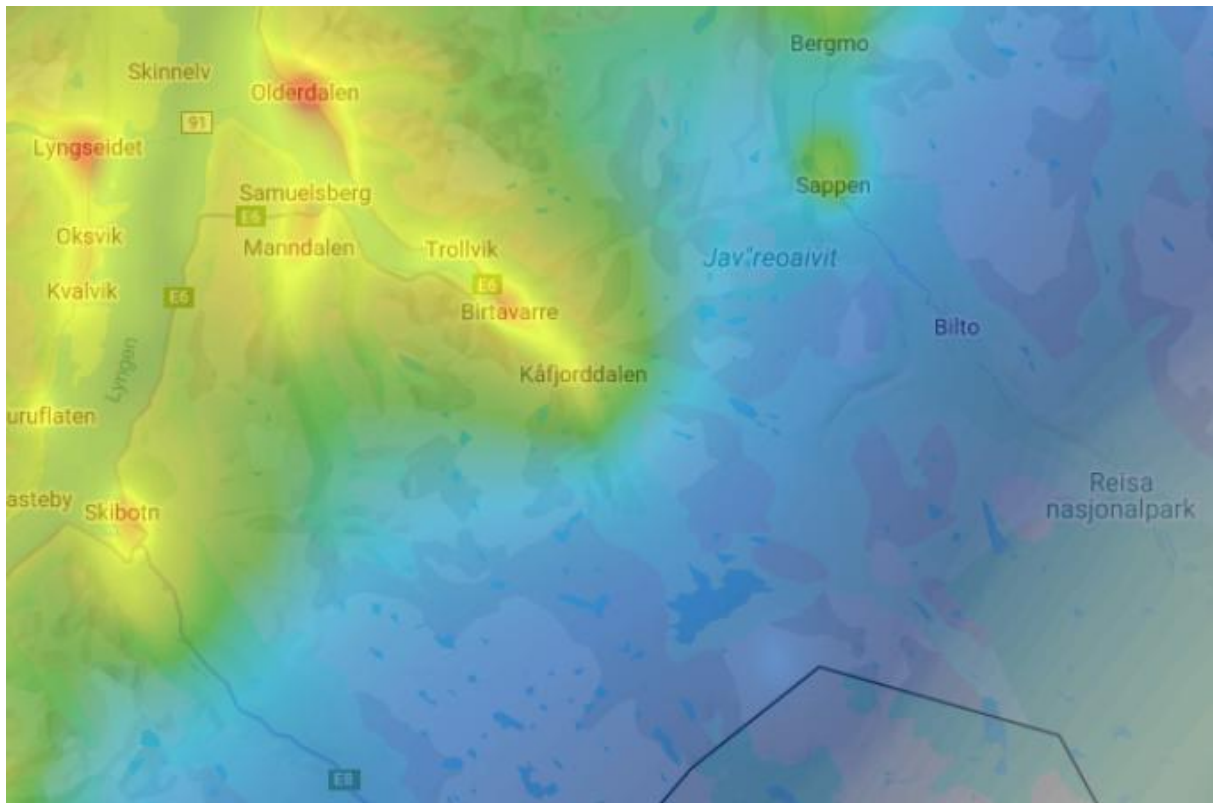
Konsekvensutredning

Lysforurensning og KU

Det er litt uklart om dette er en del av utredningsprogrammet, men vi oppfordrer sterkt til at dette innlemmes- og det er også kommet en ny fagmelding på dette temaet:

<https://www.miljodirektoratet.no/aktuelt/fagmeldinger/2025/april/kunnskap-om-lysforurensning-samlet-i-en-ny-fagrapport/>

Kåfjord og noen av kommunene i Nord-Troms har noe så sjeldent som klasse 2 områder på vidda med mørke- noe som ikke er vanlig og en spesiell verdi i seg selv: [Lightpollution.map](#). Dette er også en kvalitet som er etterspurt av grupper av astronomer i verden som ikke har tilgang på dette i deres egne områder. Det er også en spesiell kvalitet for **friluftsliv og naturmangfold**: <https://fnf-nett.no/troms/adventswebinar-naturlig-natt-verdien-av-en-mork-himmel/> og **kultur**: <https://ndla.no/nb/r/naturfag-pb/den-samiske-stjernehimlen/3af8b81836> . Se mer her: <https://www.handprint.com/ASTRO/bortle.html>

Turisme og hyttefelt

«Fritidsbebyggelse har den høyeste arealreserven med hele 79 % urealiserte arealer. Det vil ikke være behov for nye avsetninger til fritidsbebyggelse ved rullering av ny plan. Noen av arealene bør vurderes for omdisponering, eller endret lokasjon.»

Vi mener det er positivt at kommunen erkjenner at endret lokasjon kan være nødvendig- vi oppfordrer til å vurdere nye areal til for eksempel turisme i forhold til lysforurensning, naturmangfold og friluftslivsverdier (og eksisterende næringer i kommunen som beitebrukere). Vi er kjent med at det allerede er slitasje på områder i kommunen der ferdselen er høy og der man dessverre ser de typiske utfordringene med mangel på toalett og annen infrastruktur- og der det kanskje er behov for å vurdere hvordan kanalisering kan foregå uten å ødelegge for lokalt friluftsliv, kulturverdier, natur og landskap. **Hensynssoner er også et verktøy som er nevnt og vi støtter dette virkemiddelet. Overturisme er negativt for både bolyst, natur og friluftsliv og gode tiltak mot en slik utvikling vil være positivt.**

Særlig om krav til KU

«I tillegg til generelle krav til KU, er det for KPA tre absolutte krav:

- Det skal gis en beskrivelse av virkninger for miljø og samfunn for hvert nytt utbyggingsområde planen omfatter.*
- KU skal inneholde en vurdering av de samlede arealbruksendringene i planen, altså hvordan miljø og samfunn blir påvirket av summen av de foreslåtte enkeltområdene.*
- KU, med redegjøring for punktene over, skal legges ut til offentlig høring. I tilfeller hvor det kommer frem berettigede innvendinger til KU, skal det utføres tilleggsutredninger. Disse skal sendes på høring før plansaken kan tas opp til sluttbehandling.»*

- FNF Troms mener det er positivt med absolutte krav i tillegg til standardinnhold, men lurer på om det også er vurdert krav om uavhengige utredere? Vi mener det også er viktig at utredninger og kartlegging blir foretatt over et tilstrekkelig tidsrom (lengde) og på tidspunkter som er økologisk meningsfulle.

Planprogram - vannmiljø

«Er kunnskapsgrunnlaget godt nok for planer med virkning på vannmiljø?»²

- ved behov stille krav om nye utredninger

- sikre utredning av virkninger for miljøtilstand i forhold til miljømål - sikre at nødvendige avbøtende tiltak blir belyst»

- Vi vil også legge til at på vannmiljø er også lokal kunnskap en kilde som bør være med. (side 22 i planprogrammet).³

Medvirkning

Det er positivt at kommunen ønsker å legge til rette for god medvirkning. FNF Troms vil også oppfordre til en variasjon i hvordan møtene legges opp. Ikke alle er like komfortable i et typisk møterom, mange opplever det enklere å uttrykke seg for eksempel på en gåtur eller medvirkningsopplegg utendørs/ i nærheten av relevante saker å medvirke om. Dette er også prosesser som utforskes i regi av konvensjonen for biologisk mangfold der lokal kunnskap og tradisjonskunnskap er sentralt i mange saker.

Vi ønsker lykke til med videre planprosess og bidrar gjerne med kontaktinformasjon til organisasjoner, innlegg, referansegrupper eller kommunisere muligheter for medvirkning og saksgang.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Troms

Christine Myrseth
Koordinator
FNF Troms

² <https://www.statsforvalteren.no/contentassets/55492ff8e8e74726afbac0d556da026d/forventninger-til-kommunen-sitt-arbeid-med-vannforskriften.pdf>

³ <https://www.vannportalen.no/organisering2/organisering-av-vannforvaltningen/> og her: <https://nmbu.brage.unit.no/nmbu-xmlui/handle/11250/3021893> (I tråd også med naturmangfoldloven § 8 som er relevant ved utredning i forhold til vannmiljø). Forskningsprosjektet i Målselv (Fjord til fjell) forsker på bruk av lokal kunnskap relatert til vannmiljø og deres presentasjon er tilgjengelig her: <https://fnf-nett.no/troms/natur-i-nord-konferanse-og-workshop-vassdrag-og-elvedelta-25-26-november-2024/>